

LEAP

Local Adult Education

Policy

2020-1-SK01-KA204-078381

Intelektuálny výstup 2

**Trendy a dynamika v tvorbe miestnej politiky vzdelávania
dospelých pre mesto Nitra**

Prípadová štúdia mesta Nitra

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory sú však len názormi autora (autorov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory Európskej únie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Európska únia ani EACEA za ne nezodpovedajú.

Mesto NITRA

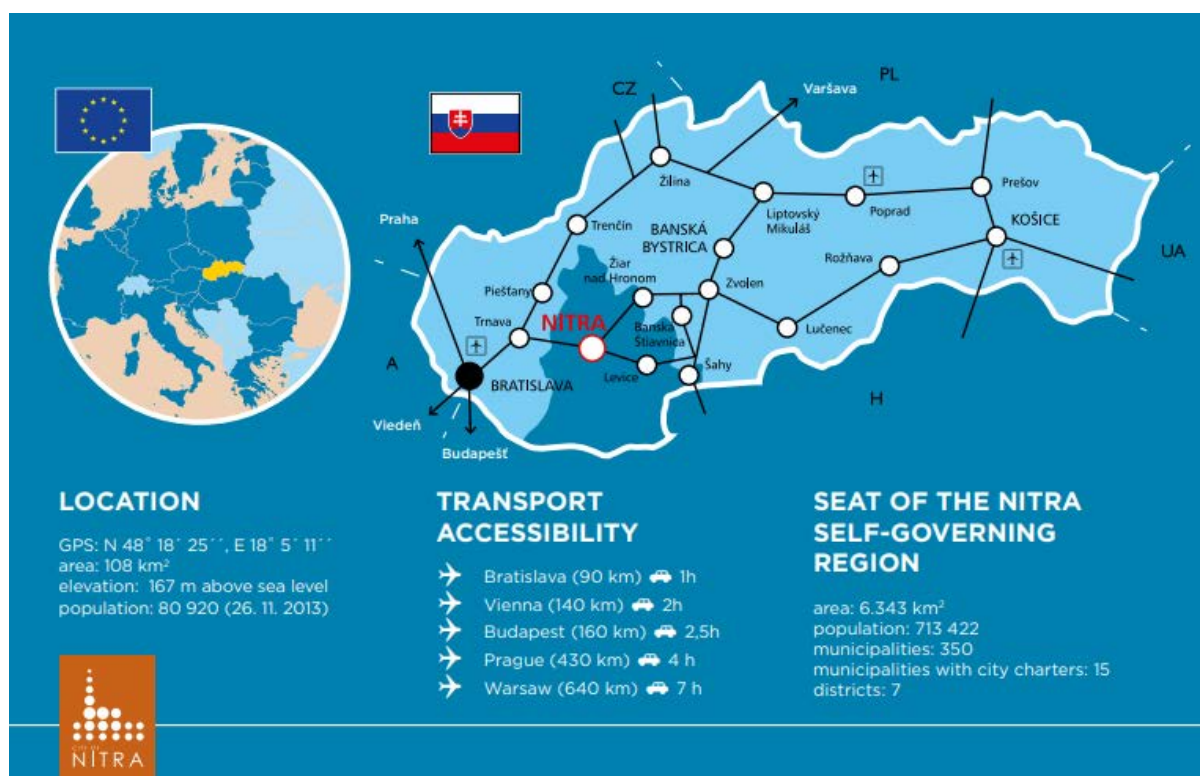
(Prípadová štúdia)

1 Charakteristika mesta

Geografické podmienky

Nitra je mesto na západnom Slovensku. Je to piate najväčšie mesto na Slovensku s počtom obyvateľov približne 77 000. Nitra sa nachádza v Nitrianskom kraji, ktorý je jedným z ôsmich samosprávnych krajov na Slovensku.

Mesto Nitra sa rozkladá na ploche 108 kilometrov štvorcových a v súčasnosti je piatym najväčším mestom Slovenska s počtom obyvateľov približne 77 000. Nachádza sa medzi masívom Zobor (587 m) a Kalvária (215 m) a Šibeničný vrch (218,5 m), tvoriaci súčasť pohoria Tribeč, ktoré od hlavného masívu oddeľuje rieka Nitra. Katastrálne územie mesta meria 4 083 hektárov, z toho zastavaná plocha je 194 hektárov. Nadmorská výška sa pohybuje od 138 do 587 metrov nad morom.

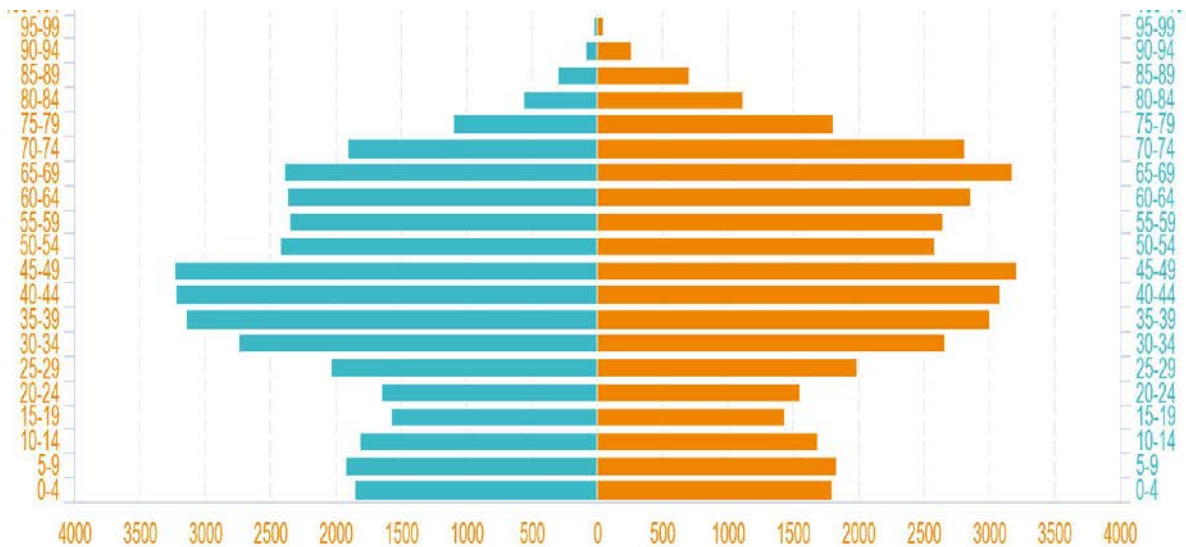
Geografia a dopravná dostupnosť

Zdroj: mesto Nitra

Nitra je administratívnym centrom Nitrianskeho kraja, ktorý zahŕňa okresy Nitra, Komárno, Levice, Nové Zámky, Šaľa, Topoľčany a Zlaté Moravce. Nitra je dnes centrom hospodárstva, kultúry, cirkvi a športu v Nitrianskom kraji a prostredníctvom Agrokomplexu slúži aj ako medzinárodné výstaviisko. Je známe aj ako mesto mládeže.

Populácia, ekonomika a priemysel

K 31.12.2022 žilo v Meste Nitra 76 951 obyvateľov, z toho 36 709 mužov a 40 242 žien. Ich vekovú štruktúru možno vidieť v nasledujúcom grafe.

Obyvateľstvo mesta z hľadiska pohlavia (muži vľavo, ženy vpravo)

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Z celkového počtu obyvateľov bolo za rok 2022 14,17% v predproduktívnom veku (t. j. deti a mládež od 0 do 14 rokov), 64,64% v produktívnom veku (15-64 rokov) a 21,19% v poproduktívnom veku (seniori na 65 rokov) (zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>). Miera nezamestnanosti (12/2022) bola v Nitrianskom kraji na úrovni 4,47%, v Meste Nitra na úrovni len 2,58% (zdroj: <https://lnk.sk/dhbm>). Miera zamestnanosti v Nitre je pomerne vysoká a v meste je nižšia miera nezamestnanosti ako v mnohých iných oblastiach Slovenska. Rovnako ako mnohé iné regióny v krajine však aj Nitra čelí problémom s chudobou a sociálnou nerovnosťou.

Nitra má pestrú ekonomiku, pričom významnú úlohu zohrávajú odvetvia ako potravinársky priemysel, strojárstvo a elektronika. Medzi najväčších zamestnávateľov v meste patria spoločnosti ako Continental Automotive Systems, Whirlpool Slovakia a Samsung Electronics Slovakia.

Mesto Nitra disponuje dvoma priemyselnými parkami, v ktorých sídlia najvýznamnejší zamestnávateľia v kraji. Patrí sem:

- Industriálny park Nitra SEVER, Dolné Hony, Nitra
  - JAGUAR LAND ROVER NITRA – automobilový priemysel, GU SLOVENSKO, Ltd. – výroba okenných a dverových systémov, Visteon Interiors Slovakia, Ltd. – výroba plastových rámov pre TV obrazovky, FARGUELL NITRA, Ltd. – výroba kovových skeletov pre LCD televízory, STEEP PLAST Slovakia, Ltd. – výroba plastových komponentov pre automobilový priemysel, a ďalšie,
- Industrial park Nitra JUH
  - Enipo Ltd. – požiarne ochrana budov, Meuhlbauer Technologies – vedecko-technologický part, výroba plastových kariet, a ďalšie.

Nitriansky samosprávny kraj

Mesto Nitra je aj sídlom Nitrianskeho samosprávneho kraja (NSK). Nitriansky samosprávny kraj je jeden z ôsmich samosprávnych krajov Slovenska. Administratívne a organizačné záležitosti rady, predsedu a ostatných orgánov tvorenej radou zabezpečuje Úrad NSR, zložený z pracovníkov Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja. Personálne obsadenie a pracovné povinnosti určuje Rada. Na čele kraja stojí predseda kraja, zastupiteľstvo kraja tvorí 31 poslancov.

Nitriansky samosprávny kraj je krajom s bohatou históriou, množstvom termálnych prameňov a kvalitnými odrodami vína. Patrí k najteplejším oblastiam a najproduktívnejším poľnohospodárskym centrám Slovenskej republiky. Mesto Nitra ako centrum samosprávneho kraja disponuje bohatou priemyselnou, cestnou i sociálnou infraštruktúrou.

Mesto Nitra: Mestský úrad Nitra

Podľa Zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení (§1) je základnou úlohou obce pri výkone samosprávy starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

Mestský úrad Nitra – organizačná štruktúra

Zdroj: mesto Nitra

Hlavné kompetencie Mestského úradu Nitra (MsÚ)

MsÚ v Nitre je výkonným orgánom primátora mesta Nitry a mestského zastupiteľstva v Nitre, ktorý tvoria zamestnanci mesta. Zabezpečuje organizačné a administratívne záležitosti primátora mesta a obecného zastupiteľstva, ako aj ďalších zriadených orgánov mestského zastupiteľstva.

Mestský úrad je zodpovedný za:

- a. vybavovanie písomnej agendy orgánov mesta a mestského zastupiteľstva a je prijímateľom a odosielateľom písomností mesta,
- b. zabezpečovanie odborného zázemia a iných podkladov na rokovania mestského zastupiteľstva a výborov mestského zastupiteľstva,
- c. vypracovanie písomnej dokumentácie pre všetky rozhodnutia primátora v správnom konaní,
- d. plnenie nariadení a uznesení, rozhodnutí primátora a uznesení mestského zastupiteľstva,
- e. vybavovanie ďalších činností súvisiacich s pôvodnou činnosťou MsÚ, ako je správa majetku a financií mesta, personálna administratíva, verejné obstarávanie.

Prácu mestského úradu riadi a organizuje prednosta úradu. Prednostu úradu vymenúva a odvoláva primátor na dobu neurčitú.

V záujme skvalitnenia práce, od marca 2021 prebieha na Mestskom úrade v Nitre zavádzanie manažérstva kvality prostredníctvom modelu CAF. Cieľom implementácie je na kontinuálnych procesoch postavená kvalitná samospráva, ktorej služby sa hodnotia najmä podľa ich vplyvu na kvalitu života ľudí.

Model CAF (Common Assessment Framework) sa pomocou nástrojov kvality zameriava na:

- rozvíjanie kvality verejnej správy,
- zvyšovanie jej efektívnosti a vlastnej výkonnosti,
- riešenie svojich úloh v prospech občana,
- zjednodušenie kontaktu obyvateľov s úradom,
- vlastný rozvoj zamestnancov,
- podporu trvalého zlepšovania.

Model tiež priniesol vytvorenie dotazníka „Vnímanie Mestského úradu v Nitre z pohľadu klienta alebo obyvateľa“, kde sa občania vyjadrovali k vnímaniu inštitúcie a možným návrhom na zlepšenie jej fungovania (zdroj: <https://nitra.sk/model-caf/>). Implementácia tohto modelu je znakom, že úrad má aktívny záujem na zlepšovaní kvality služieb, ktoré občanom poskytuje, a zároveň i o svoj vlastný inštitucionálny rozvoj.

Infraštruktúra vzdelávania a kultúry v meste

V meste Nitra sídli viacero škôl a vzdelávacích inštitúcií, čím sa stáva centrom vzdelávania na Slovensku. Mesto má tiež bohaté kultúrne dedičstvo s niekoľkými múzeami, galériami a historickými pamiatkami.

V Nitre sa nachádza:

- 30 materských škôl (27 v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Nitra, 2 cirkevné a 1 súkromná materská škola),
- 20 základných škôl (14 v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Nitra, 4 cirkevné a 2 súkromné základné školy),
- 24 stredných škôl (gymnázií, stredných odborných škôl: 16 v zriaďovateľskej pôsobnosti Nitrianskeho samosprávneho kraja, 2 cirkevné stredné školy a 6 súkromných stredných škôl),

ktoré sa špecializujú napríklad na oblasti ako technológie, strojárstvo, zdravotníctvo, potravinárstvo, veterinárstvo, kozmetička a pod.,

- 2 univerzity
  - Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre je poprednou poľnohospodárskou univerzitou v krajine, ktorá ponúka študijné programy v odboroch poľnohospodárstvo, záhradníctvo a environmentalistika. Univerzita má silné výskumné zameranie a spolupracuje s inými univerzitami a výskumnými inštitúciami na národnej aj medzinárodnej úrovni,
  - ďalšou významnou vysokou školou v meste je Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, ktorá ponúka široké spektrum bakalárskych a magisterských programov v odboroch ako pedagogika, humanitné vedy, spoločenské vedy a prírodné vedy. Univerzita sa tiež výrazne zameriava na výskum a inovácie.

Pomerne unikátnym vzdelávacím projektom je *Nitrianske centrum podpory vzdelávania* alebo tiež *Nice Education* je virtuálny priestor pre všetkých, ktorí si chcú v oblasti vzdelávania v Nitre pomáhať a podporovať sa.

Pod vzdelávaním sa myslí nielen formálne vzdelávanie v školách, ale aj neformálne v krúžkoch, kluboch, organizáciách, ako aj informálne v každodennom živote. Cieľovými skupinami nie sú iba deti, resp. mládež, ale všetci, čo sa akokoľvek vzdelávajú, či cielene alebo „nasilu“: deti, rodičia, učitelia, starí rodičia.

Idea Nitrianskeho centra podpory vzdelávania a práce s mládežou vznikla ešte v roku 2019 z potreby zastrešiť viaceré podobné aktivity pod jednu strechu a dať im koncepčný a programový charakter. Prvé aktivity naštartovali vo virtuálnej podobe po vypuknutí Covid pandémie v reakcii na potreby podpory a posilnenia dištančného vzdelávania na školách a v škôlkach v Nitre. Postupne sa pod značku NiceEdu vložili ďalšie mestské aktivity a projekty ako Edupoint Nitra, Planet Youth, DemoHRÁČ, LEAP a iné.

V roku 2022 sa mesto Nitra úspešne zapojilo do výzvy z Plánu obnovy a odolnosti a získalo grant na vznik a prevádzku Regionálneho centra podpory učiteľov, ktoré funguje na platforme NiceEdu.

Vzdelávací systém v Nitre ponúka pestrú škálu možností pre študentov na rôznych úrovniach a v rôznych študijných odboroch.

Mesto grantami podporuje kultúru, šport a obnovu pamiatok. Sú tu inštitúcie, ako sú múzeá, galérie a divadlá:

- Slovenské poľnohospodárske múzeum – história poľnohospodárstva na Slovensku,
- Nitrianske múzeum – predmety prinesené misionármi z celého sveta,
- Múzeum židovskej kultúry v synagóge – stála expozícia Osudy slovenských Židov,
- Diecézne múzeum Nitrianskej diecézy – cirkevné a umelecké pamiatky a pokladnica s Katedrálom liturgickým pokladom,
- Nitrianska galéria – založená v roku 1965,
- Galéria Foyer,
- Synagóga – výstavná a koncertná sieň Nitra,
- Fórum mládeže – škola rocku, fotoklub, zumba, aerobik,
- Divadlo Andreja Bagara – veľká sála 578 miest, štúdio 143 miest,

- Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre – veľká sála 309 miest, štúdio 150 miest.

Sú tu aj kultúrne inštitúcie, ako napr.:

- Cinemax, Mlyny Cinemas, Film klub UKF, Kinoklub Tatra
- Krajské osvetové stredisko v Nitre,
- Neziskové organizácie, napríklad Nitrianska komunitná nadácia, Občianske združenie DOMOVINKA, Regionálne centrum Slobody zvierat, Občianske združenie – Šťastné deti v Nitre, Diecézna charita Nitra, Klub rodičov autistických detí v Nitre, Telovýchovná jednota AC Nitra, atď.

2 Plánovanie rozvoja mesta

Dokumenty zamerané na rozvoj mesta

Základným strategickým dokumentom mesta Nitra, ktorý definuje víziu a stratégiu rozvoja mesta, je **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Nitra** (ďalej len „PHSR“) na obdobie rokov 2015-2023. PHSR koncepčne a systematicky analyzuje súčasný stav územia a určuje budúci vývoj špecificky lokálnymi zásahmi kľúčových investičných a neinvestičných projektov v ekonomickej, sociálnej, environmentálnej a inštitucionálnej oblasti. Vytvára obsahový, finančný a inštitucionálny rámec pre napĺňanie vízie a strategických cieľov. Jeho strategická časť zohľadňuje vnútorné špecifiká mesta Nitra ako lídra mestského funkčného územia, definuje hlavné rozvojové ciele mesta a ukazovatele na dosiahnutie plánovaného výsledku s cieľom dosiahnuť vyvážený a trvalo udržateľný rozvoj územia. v tejto vízii: „Nitra je moderné a otvorené mesto pre všetkých.“

Rozvojové ciele mesta sú rozdelené do 4 prioritných oblastí:

Priorita 1: Príroda a kultúra v meste Nitra - je zameraná na využitie kultúrneho a prírodného potenciálu mesta Nitra a okolia, zelené iniciatívy a adaptačné opatrenia na zmenu klímy, podporu cestovného ruchu, kreatívnej ekonomiky, kultúrneho a kreatívneho priemyslu.

Priorita 2: Mobilita v meste Nitra - je zameraná na podporu ekologickej mestskej mobility, zvýšenie bezpečnosti všetkých účastníkov cestnej premávky a systémový prístup k riešeniu statickej dopravy.

Priorita 3: Nitra, mesto pre život - je zameraná na podporu bývania pre všetky skupiny obyvateľstva, sociálne služby a vzdelávanie, podporu podnikania mladých a ďalších verejných služieb v meste.

Priorita 4: Partnerstvo v meste Nitra - je zameraná na podporu spolupráce, koordinácie a partnerstiev na miestnej, národnej a medzinárodnej úrovni, vrátane spolupráce verejného a súkromného sektora a budovania efektívnej verejnej správy.

Dlhodobé priority mesta, zhrnuté v schválenom PHSR mesta Nitra, sú špecifikované v Akčnom pláne mesta, ktorý obsahuje konkrétne plánované ciele, projektové zámery a aktivity. Akčný plán sa vytvára na obdobie 2 rokov a jednotlivé plány sú rozdelené do rovnakých prioritných oblastí ako v PHSR.

Medzi ďalšie významné strategické dokumenty mesta patria napríklad:

- Územný plán,
- Generálny plán zelene pre mesto Nitra,
- Nízkouhlíková stratégia pre mesto Nitra,
- Plán udržateľnej mobility,
- NK31 – Stratégia rozvoja kultúry a kreatívneho priemyslu 2021-203,
- Situačná analýza migrácie a možnosti integrácie cudzincov v meste Nitra,
- Program aktívneho starnutia v Nitre na roky 2023-2030 a ďalšie (zdroj: <https://nitra.sk/organizacna-struktura/>).

Mesto Nitra má vypracovaných niekoľko strategických dokumentov, ktoré reflektujú rozvoj mesta v horizonte niekoľkých rokov, a to aj v oblasti vzdelávania a rozvoja svojich obyvateľov. Aby sme definovali rozsah vzdelávacích a školiacich aktivít pre dospelých, preštudovali sme nasledujúce dokumenty:

PHSR (2015-2023)

Medzi problémy týkajúce sa života občanov mesto, okrem iného, v tomto strategickom dokumente zaraďuje:

- nedostatočne využitý potenciál mladých a vzdelaných mladých ľudí,
- nedostatok verejných priestranstiev umožňujúcich sociálny rozvoj (stretávanie občanov rôzneho veku, realizácia spoločných aktivít a pod.) najmä na sídliskách,
- nedostatočné technické a personálne zabezpečenie športovísk (niektoré typy športovísk absentujú, verejné priestory umožňujúce individuálne/nezávislé pohybové aktivity) pre rôzne skupiny obyvateľstva.

Výchova a vzdelávanie detí a mládeže patrí v meste Nitra medzi jedno zo samostatných, ale navzájom previazaných prioritných tém, medzi programové oblasti rozvoja mesta Nitra. V oblasti vzdelávania mesto chápe, že finančné zdroje pre školstvo sú poddimenzované, že poskytované zameranie školského vzdelávania nemusí byť vhodne zamerané s ohľadom pre trh práce, a mesto sa taktiež potýka s odlivom ľudského kapitálu. Práve z týchto dôvodov si uvedomuje, ako je potrebné investovať do infraštruktúry vzdelávania a podpory nadaných a talentovaných ľudí.

Mesto Nitra postupne rekonštruuje a modernizuje vzdelávaciu infraštruktúru škôl. Školy, vďaka zriadeným špeciálnym triedam, modernému vybaveniu a inovatívnym vzdelávacím programom, uplatňujú individuálny prístup k vzdelávaniu a výchove detí v materských školách, žiakov v základných školách, nadaných detí a detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Vzdelávací proces je zabezpečovaný kvalitnými a kvalifikovanými zamestnancami.

Oblasť vzdelávania v širšom kontexte mesto reflektuje najmä v Priorite č. 3: Nitra – mesto pre život, ktorá sa zameriava na podporu všetkých skupín obyvateľstva v meste. V oblasti celoživotného vzdelávania sa v dokumente spomína len profesijná skupina sociálnych pracovníkov, pre ktorých mesto plánuje vytvoriť modulový program vzdelávania s cieľom zvýšenia kvality poskytovaných služieb pre prijímateľov (seniorov) a zvýšenie profesijných kompetencií zamestnancov a profesijná skupina zamestnancov MsÚ, ktorí majú byť vzdelávaní tak, aby poskytovali občanom kvalitnejšie služby (ďalšie vzdelávanie pracovníkov samosprávy).

V oblasti hospodárstva plánuje mesto Nitra dobudovanie priemyselných parkov príp. vytvorenie nových priemyselných/obchodných zón na území mesta v rámci oživenia vybraných mestských častí (kworkingové centrá, technologické inkubátory a podnikateľské inkubátory/centrá, inovačné centrá) a vhodne doplniť veľké investície do priemyslu a technológií o verejnú infraštruktúru podporujúcu ďalšie vzdelávanie, inovácie a výskum aj v spolupráci s existujúcimi výskumnými inštitúciami a univerzitami.

III. Komunitný plán sociálnych služieb mesta Nitra

Prvý Komunitný plán sociálnych služieb v meste Nitra bol spracovaný na obdobie rokov 2013 – 2018, odvtedy bol dvakrát aktualizovaný. Cieľom dokumentu je skvalitňovať život najzraniteľnejších skupín obyvateľstva -najväčší dôraz je kladený na pomoc seniorom (podpora aktívneho starnutia tak, aby seniori mohli čo najdlhšie žiť vo svojom prirodzenom prostredí), ďalej ľudia so zdravotným postihnutím, rodiny s deťmi zo slabšieho sociálneho prostredia a ľudia bez domova. Na oblasť vzdelávania sa kladie dôraz najmä pri:

Cieľová skupina: SENIORI

- strategický cieľ 1 „Podpora aktívneho starnutia a podpora seniorov odkázaných na pomoc s cieľom čo najdlhšie ich udržať v prirodzenom prostredí“,
- rozvoj neformálneho celoživotného vzdelávania seniorov a organizácia aktivít na podporu celostného osobnostného rozvoja človeka (2 466,00,- €),
- vzdelávacie aktivity v oblasti digitálnej a finančnej gramotnosti (realizované 11-12/2022, celkový počet účastníkov: 18, celkový počet hodín výučby: 40 h.),
- aktivity v oblasti celostného osobnostného rozvoja.

Cieľová skupina: MARGINALIZOVANÉ RÓMSKE KOMUNITY

- rozšírenie a skvalitnenie terénnej a komunitnej sociálnej práce v meste Nitra: Skvalitnenie terénnej sociálnej práce v rámci „Take away“ v lokalitách s prítomnosťou marginalizovanej rómskej komunity,
- vzdelávacie aktivity (súhrny počet realizovaných za rok; 55).

Cieľová skupina: SUBJEKTY V SOCIÁLNEJ OBLASTI

- spolupráca a sieťovanie subjektov poskytujúcich sociálne služby na území mesta.

Program aktívneho starnutia v Nitre na roky 2023-2030

Program aktívneho starnutia v Nitre je prvým dokumentom svojho druhu za účelom zabezpečovania záväzkov plynúcich z Národného programu aktívneho starnutia v Slovenskej republike. Na vzdelávanie sa kladie dôraz najmä v oblastiach:

- realizácie vzdelávacích podujatí s cieľom aktivizácie seniorov;
- realizácie aktivít na podporu celoživotného vzdelávania seniorov;
- realizácie vzdelávacích podujatí na témy - Právna ochrana seniorov zameraná na zvyšovanie právnej gramotnosti seniorov a obhajobu ich práv a zvýšenie bezpečnosti seniorov;
- zavedenia bezplatného poradenstva pre starších ľudí o možnostiach a podmienkach ďalšieho vzdelávania a rozvoja v oblasti finančnej gramotnosti ľudí 50+;
- zabezpečenia širokého verejného scitlivovania smerujúceho ku zvnútorneniu postojov k aktívnemu starnutiu ako k životnej stratégii významnej pre jednotlivcov, rodiny, skupiny, komunity a spoločnosť (pravidelné vzdelávanie zamestnancov MsÚ Nitra).

NK31 – Stratégia rozvoja kultúry a kreatívneho priemyslu 2021 – 2031

Stratégia rozvoja kultúry, kreatívneho priemyslu v Nitre na roky 2021 – 2031 je dokument, ktorý popisuje riešenia rozvojových aktivít mesta a je „červenou niťou“ pre kľúčových aktérov v meste. Ciele a vízie stratégie sú prepojené s kandidátúrou Nitry na Európske hlavné mesto kultúry 2026, no stratégia je nezávislá od úspechu kandidátúry. Tu si mesto Nitra dáva za cieľ:

- vybudovanie Kreatívneho centra Nitra a aktívne podieľanie na rozvoji sietí aktérov kultúrnych a kreatívnych odvetví na miestnej, národnej i medzinárodnej úrovni pomocou skvalitnenia manažmentu a posilnenia kapacít mesta na rozvoj kultúry a kultúrno-kreatívneho priemyslu v súlade so súčasnými trendmi,
- systematický a koordinovaný rozvoj publika: rozvíjanie vzdelávania publika od materských a základných škôl, cez stredné školy a univerzity až po celoživotné vzdelávanie, podpora tvorivého potenciálu,
- podpora spolupráce kultúrnych a vzdelávacích inštitúcií a aktérov,
- vzdelávanie aktérov kultúrneho a kreatívneho priemyslu za účelom rozvoja ich know how
- vypracovanie a zavedenie systému kontinuálneho vzdelávania pracovníkov odboru kultúry MsÚ (školenia, workshopy, orientácia na súčasnom medzinárodnom kultúrnom trhu),
- vzdelávanie majiteľov národných kultúrnych pamiatok a pamätihodností o možnostiach obnovy.

Ďalšie iniciatívy

Stratégia adaptačných opatrení na zmenu klímy pre mesto Nitra

Kľúčovým prvkom adaptačných stratégií na zmenu klímy je používanie menšieho množstva vody a šetrenie vodou. Európske krajiny zaviedli stratégie a plány na adaptáciu a vykonali posúdenie zraniteľnosti a rizík, ktoré im pomôžu riešiť vplyvy klimatickej zmeny. Tieto globálne snahy majú dlhodobý charakter, a preto sa mesto Nitra zaviazalo do roku 2025 v oblasti vzdelávania:

- podporiť osvetu a vzdelávanie verejnosti v oblasti zmeny klímy,
- podporiť aktivity vedúce k zvýšeniu environmentálneho povedomia obyvateľov a ekologicky šetrného správania,
- podpora osvetu verejnosti najmä v oblasti šetrného hospodárenia s pitnou a zrážkovú vodou, a tiež z hľadiska predchádzania vzniku škôd na súkromnom majetku v záplavových územiach.

Nízkouhlíková stratégia mesta Nitra na roky 2021-2040

Nízkouhlíková stratégia mesta Nitra je iniciatívou znižovať emisie CO₂ vo vyššej miere ako sa zaviazala Európska únia. Výsledkom tejto iniciatívy má byť implementácia jednotlivých opatrení na zvýšenie energetickej účinnosti jednotlivých sektorov, ako aj zníženie produkcie emisií. Navrhované opatrenia pre SMART CITY v meste Nitra sú:

- inteligentný úrad (elektronizácia služieb občanom)
- parkovanie a doprava (inteligentné parkovanie, inteligentné autobusové zastávky, cykloveža)
- oblasť služieb (bezkontaktné platby na úradoch, v MHD, verejné Wi-fi, inteligentné odpadové hospodárstvo)
- oblasť energetiky (podpora elektromobility, energetický manažment a inteligentná správa verejných budov)
- oblasť bezpečnosti (automatizovaný pozorovací/kamerový systém)
- oblasť sociálnych služieb (inteligentná starostlivosť - monitoring a vzdialená pomoc seniorom v domácom prostredí).

V oblasti plánovania, regulácie a verejnosti strategický dokument uvádza, že mesto plánuje vypracovať komunikačnú stratégiu za účelom zvyšovania povedomia občanov mesta Nitra v oblasti energetickej efektívnosti a znižovania emisií skleníkových plynov, ktorá by bola zameraná na poradenstvo; komunikáciu pomocou dostupných komunikačných kanálov, prípravu propagačných materiálov, resp. informovanie o energeticky efektívnych riešeniach, vzdelávanie (vzdelávacie kampane pre žiakov, zamestnancov zamerané na efektívne prevádzkovanie, resp. užívanie verejných budov, ako aj v oblasti obnoviteľných zdrojov energie).

Stratégia rozvoja cestovného ruchu v meste Nitra na roky 2021 – 2031

Dokument obsahuje kľúčové východiská pre udržateľný rozvoj cestovného ruchu v meste Nitra v dlhodobom horizonte 2021-2031:

- Strategická oblasť 2: Udržateľné celoživotné vzdelávanie aktérov cestovného ruchu s ohľadom na potreby rozvoja cestovného ruchu:
  - systémové a udržateľné riešenie pre kontinuálne celoživotné vzdelávanie zákaznícky orientovaného správania v podnikoch a zariadeniach cestovného ruchu, u prevádzkovateľov turistických atrakcií, poskytovateľov zážitkov a regionálnych producentov na území mesta,
  - vzdelávanie miestneho obyvateľstva výchovou k podpore cestovného ruchu v meste,
  - vzdelávanie pracovníkov samosprávy a verejných inštitúcií s presahom kompetencií do cestovného ruchu o špecifikách cestovného ruchu a fungovaní informačného systému destinácie.

Stratégia prístupnosti mesta Nitry pre všetkých

Mesto má vypracovanú stratégiu dostupnosti v meste (miesta a služby) pre všetky cieľové skupiny na roky 2020-2028, ktorá podporuje systematický rozvoj kultúrno-komunitnej ponuky pre všetky cieľové skupiny, má širokú podporu na úrade, v zastupiteľstve aj medzi aktérmi a je

napĺňaná. Vzdelávanie a osvetové pôsobenie v oblasti prístupnosti je obsiahnuté v nasledujúcich cieľoch:

- profesionalizácia pracovníkov pôsobiacich v rámci inštitúcií občianskej vybavenosti - scitlivovanie pracovníkov MsÚ pre prácu s osobami so zdravotným postihnutím, školenia pracovníkov pôsobiacich v klientskom centre služieb, ktorí sú v priamom kontakte s občanmi (zamerané na komunikáciu s osobami so špecifickými potrebami a ich asistentmi),
- zvyšovanie celkového povedomia občanov o jednotlivých druhoch zdravotného postihnutia a typoch znevýhodnenia (seniori, rodičia a pod.) – edukačná a osvetová činnosť v oblasti problematiky prístupnosti pre všetkých a univerzálneho navrhovania (spolupráca s odborníkmi a zástupcami organizácií, ktoré sa profesionálne venujú témam prístupnosti a univerzálneho navrhovania v podobe systematických a permanentných školení, prednášok a riadených diskusií určených vedúcim).

Stratégia riešenia rizikového správania

Stratégia riešenia rizikového správania so zameraním na problematiku drog a na elimináciu domáceho násillia, násillia páchaného na ženách a deťoch na území mesta Nitra bola vytvorená na roky 2022-2025. Jej potreba vzniká na základe rokmi overenej praxe a dopytu po systematickom riešení týchto závažných tém. V oblasti vzdelávania je nevyhnutná:

- dlhodobá a komplexná prevencia na školách (témy ako napr. drogy, šikana, diskriminácia, obchodovanie s ľuďmi,...),
- špeciálny pedagóg a školský psychológ v základných školách (zachytávanie potencionálne rizikového správania, poskytovanie odborného poradenstva pre žiakov, rodičov a učiteľov),
- špecifický program prevencie v rôznych rizikových komunitách (prevencia v rizikových komunitách, vytvorenie na mieru šitého dlhodobého programu pre tieto cieľové skupiny),
- program osvetových prednášok a vzdelávania pre rodičov.

Situačná analýza migrácie a možností integrácie cudzincov v meste Nitra

Vypracovanie situačnej analýzy je súčasťou projektu mesta Nitra COMIN – Komunitné centrum pre pracovnú a vedomostnú mobilitu v Nitre. Prináša opis situácie v meste, ale aj návrhy možných riešení. Odporúčania v oblasti vzdelávania cudzincov v meste Nitra sú nasledovné:

- systematické jazykové vzdelávanie detí na školách, vytvorenie efektívneho spôsobu financovania a poskytovania podpory základným školám pri prekonávaní jazykovej bariéry detí.
- v prípade dospelých možnosť jazykového vzdelávania, rekvalifikačné kurzy alebo iné možnosti ďalšieho vzdelávania,
- špecifická príprava učiteľov na vzdelávanie detí cudzincov, jednak v oblasti „obsahu vzdelávania“ (metodiky), teda ako učiť deti z iného jazykového a kultúrneho prostredia, ale aj v oblasti interkultúrneho vzdelávania – ako napomôcť deťom s adaptáciou na nové prostredie, ako identifikovať špecifické potreby týchto detí a reagovať na ne.
- vzdelávanie zamestnancov sociálneho odboru, poskytovateľov sociálnych služieb a spolupracujúcich organizácií v sociálnej oblasti v téme sociálnej práce s cudzincami.

Predstavený prehľad v oblasti stratégií a analýz mesta Nitra so zameraním na oblasť vzdelávania svedčia o jeho aktívnom záujme v oblasti skvalitňovania služieb, ktoré svojim občanom ponúka, ako aj celkového života v jednom z najstarších miest na Slovensku.